

podatek edini in upoštevan v Ornitološkem atlasu Slovenije. Nedaleč od murske doline ležijo tudi Ljutomerski ribniki, kjer grbec gnezdi vsaj od leta 1991.

Nemalo sem bil presenečen 27.3.1994 pri Petišovskem jezeru, z vodnim rastlinjem bujno poraščene večje mrtvice, povezane z zalito gramoznico, v kateri je grbec sredi trstičja znašal gnezdo. Ob ponovnem obisku 22.5. je labodji par že vodil mladiče. Gnezdil je tudi naslednje leto.

Dne 2.5.1994 sem odkril drugi gnezdeči par ob veliki gramoznici SGP Konstruktor v Petišovcih, kjer je v opuščnem delu nekaj zalitih gramoznih jam. Toda gnezdo ni bilo v gramoznici, temveč v bližnji murski mrtvici. Samica je takrat sedela na gnezdu in valila. Nenavadno in tuje je določalo veliko gnezdo sredi "preproge" vodne škarjice (*Stratiotes aloides*) in z drugim vodnim rastlinjem poraščene mrtvice, ki pa jo skrb vzbujajoče ogroža stihijska širitev gramoznice. Ponekod je vrhnji humusni sloj odložen kar na rob in v mrtvico.

Moram poudariti, da v letih, odkar obiskujem Prekmurje, posebno spodnji del slovenske Mure, gnezditvev laboda grbca nisem zasledil. Tudi v starejši ornitološki literaturi, ki mi je bila na voljo, ni tovrstnih podatkov. Vse pogosteje in številneje grbec v Prekmurju tudi prezimuje. Običajno se zbirajo v manjše skupine na mrtvicah in ribnikih (gramoznice) in se kasneje, ko le-ti zamrznejo, razpršijo po reki Muri. Tako sem npr. 25.3.1995 na mrtvici

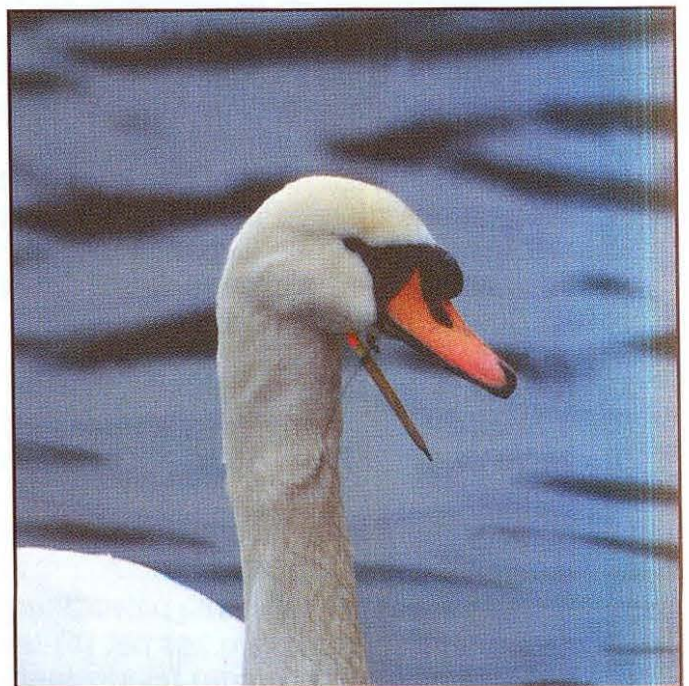
Mure pri vasi Benica naštel 22 grbcev. Kolega S. Smej pa mi je povedal, da je bilo v izjemno ostri zimi januarja 1996 na Muri pri Sr. Bistrici opaženih najmanj 16 grbcev.

Labod grbec je pri ljudeh povsod priljubljena ptica in nekakšen "simbol" varovanja narave. V resnici je kazalec sprememb v naravi, ki jih praviloma nasilno po svojih merilih povzroča človek. Na ribnikih in mrtvicah zaseda ekološko nišo drugih vodnih ptic, zlasti liske *Fulica atra* in zelenonoge tukalice *Gallinula chloropus*. Seveda ga pozimi dodatno privablja z nekoristnim krmljenjem, posebno na vodah v urbanih prezimovališčih. Franc Bračko, Gregorčičeva 27, 2000 Maribor

LABOD GRBEC *Cygnus olor*

MUTE SWAN - *Two entangled in fishing line and rescued at Zbiljsko jezero on the Sava river in 1993*

Ob koncu januarja 1993 so nas v PMS obvestili, da je med labodi na Zbiljskem jezeru tudi labod, ki se je zapletel z ribiško vrvico in se zaradi tega ne more prehranjevati. Takoj smo šli na ogled in na jezeru našli nesrečnega laboda. Najprej smo ga poizkusili ujeti s čolna, vendar je takoj opazil našo namero in odplaval na sredino jezera. Tudi naslednji dan nismo imeli uspeha. Tretji dan, t.j. 29.1.1993 pa smo se odločili, da ga bomo poizkusili ujeti tako, da bi laboda privabili s hrano k bregu. V tistem trenutku naj bi naš Vlado iz muzeja v potapljaški opremi skočil na njega. Vsi labodi so se zelo

hitro navadili na našo hrano in v pravem trenutku je Vlado skočil na ta "pravega". Ko smo ga rešili najlonske vrvice, smo opazili, da ima obroček iz Madžarske. Ker so bile številke in napis na obročku že slabo vidne, je Dare Šere obroček snel in laboda ponovno obročkal z našim obročkom. Omenjeni labod je bil obročkan na Madžarskem 16. marca 1990. Popolnoma enak dogodek se je ponovil še isto leto 10. decembra. Tudi temu labodu smo zaradi nečitljivosti madžarskega obročka nataknili slovenski obroček. Kot zanimivost naj dodam, da so tega drugega laboda ponovno ujeli na Madžarskem 15. avgusta 1994. Ivo A. Božič, Na jami 8, 1000 Ljubljana

KANADSKA GOS *Branta canadensis*

CANADA GOOSE *Branta canadensis* - 4 in November 1992 on the Drava river near Maribor

Leta 1992 sem z očetom opazoval štiri kanadske gosi *Branta canadensis*. Takrat še nisem intenzivno delal na tem področju, zato si nisem zapisal točnega dneva, vem pa, da je bilo nekje sredi novembra. Na ta dogodek bi bil skoraj pozabil, če se ne bi med pogovorom z Lukom Božičem ponovno spomnil nanj.

Zelo natančno se spominjam, kako mi je oče omenil, da je med vožnjo ob Dravi opazil gosi, vendar takrat ni točno vedel, katere. Seveda sva se takoj odpeljala proti navedenemu mestu, opremljena s priročniki in daljnogledom. Kakšnih 200 m od Drave sem na travniku zagledal štiri gosi in po desetminutnem opazovanju in primerjanju s priročnikom sem jih prepoznal za kanadske. Kanadska gos je veliko večja od belolične *Branta leucopsis*, loči se tudi po tem, da nima črnih prsi, oko pa je na črni podlagi.

Te gosi sem spremljal štiri dni, ker so se zadrževale na omenjenem travniku. Te dni je močno deževalo, ko pa se je peti dan vreme izboljšalo, so izginile neznano kam. Luka Korošec, Arbajterjeva 10, 2250 Ptuj

RJASTA GOS *Tadorna ferruginea*

RUDDY SHELDUCK - 5 on 7th September 1991 and a male on 2nd March 1996 at Ormoško jezero

Moje prvo srečanje z rjastimi gosmi je bilo 7.9.1991 na Ormoškem jezeru. V čudovitem in jasnem vremenu je proti večeru na plitvini sredi akumulacije brodilo in plavalo kar pet (5) teh ptic. Tri (3) so bile v prvoletnem mladostnem

perju v prevladujočih sivo rjavih tonih, dve (2), z belkastim glavama in barvno bistveno kontrastnejšim perjem, pa sem določil za odrasla osebk. Tankega črnega vratnega obroča pa mogoče tudi zaradi razdalje opazovanja (okoli 400m) nisem videl. Kot zanimivost naj dodam, da sem hkrati opazoval še tri odrasle severne čigre *Sterna caspia* in temno varianto bodičaste govnačke *Stercorarius parasiticus*. Slednja je celo večkrat napadala severne čigre, potem pa odletela proti toku reke Drave. Zaradi vojne jeseni, ki jo je zaznamovalo bombardiranje Čakovca in Varaždina, je bila gladina jezera izredno nizka. Vse tri omenjene vrste in množica zanimivih pobreznikov je počivala in bredla po velikanskih peščenih plitvinah jezera!

No, 2.3.1996 sem s kolegom Jakobom Smoletom štel vodne ptice na Ormoškem jezeru. Pogled skozi teleskop in pred nama je bil od sonca ožarjen svatovsko obarvan samec rjaste gosi, ki je mirno plaval po gladini jezera. Črni vratni obroček se je tokrat videl prav odlično! Z Jakobom pa sva imela tudi srečo: kaj lahko bi se zgodilo, da bi rjasta gos odletela, še preden bi jo videla. Na jezeru je malo pred tem lovil gosi in druge vodne ptice odrasel orel belorepec *Haliaeetus albicilla*.

Po poročilu Komisije za redkosti (*Acrocephalus* l. 16, št. 73, str. 194) je bila rjasta gos v zadnjih 50 letih opazovana v Sloveniji enkrat samkrat. Avtor notice meni, da so bile ptice v obeh opazovanjih prej divje kot ne: pa vendar nas lahko kljuje vprašanje, ali rjaste gosi niso pobegnile kakšnemu lahkomiselnemu gojitelju - onesneževanje evropske avifavne, ki postaja resen naravovarstveni problem, žal skoraj ne pozna več meja. Borut Štumberger, 2282 Cirkulane 41.

PLEŠEC *Gyps fulvus*

GRIFFON VULTURE - On 8th October 1956 shot at Trebča vas near Žužemberk

10.9.1994 sem si ogledal razstavo Lovske družine Plešivica iz Žužemberka. V sobi s pticami je moja pozornost pritegnil nagačen osebek plešca, uplenjenega 8.10.1956 v Trebči vasi pri Žužemberku.

Na razstavi so bili še nekateri zanimivi preparati, uplenjeni v bližnji okolici brez natančnejših navedb lokacij in časa uplenitve. Ti so: ribji orel, kozača, velika uharica, zvonec, žličarka, regeljc, kreheljc, čopasti ponirek,